

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, मार्च २५, २००८ / चैत्र ५, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार-ब

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमांन्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

गृह विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २५ मार्च २००८

आदेश

मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९.

क्रमांक एमआयएस-११०८/सीआर-७/इएक्ससी-३.— मुंबई दारूबंदी अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) च्या कलम १३९ च्या पोट-कलम (१) सह पोट-कलम (२) याद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा आणि त्या बाबतीत त्यास समर्थ करणा-या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून याबाबत यापूर्वी निर्गमित करण्यात आलेले आदेश क्र. विसप्र १०९४/१०८८९०/(आम्वा २३५)/इएक्ससी-३, दिनांक ३० जून २००३ अधिक्रमित करून महाराष्ट्र शासन पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे, ते असे :-

१. संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.— या आदेशास “मुंबई दारूबंदी (ग्रामसभा ठराव पारित केल्यामुळे अथवा नगरपरिषद/महानगरपालिकेच्या वॉर्डांतील मतदारांनी निवेदन दिल्यामुळे अनुज्ञप्ती बंद करणे) आदेश, २००८” असे संबोधण्यात यावे.

२. व्याख्या.— या आदेशात संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) “अधिनियम” म्हणजे मुंबई दारूबंदी अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५);

(२६४)

(ख) "गटविकास अधिकारी" म्हणजे महाराष्ट्र जिल्हापरिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ (१९६२ चा महा. ५); मधील कलम २ च्या खंड ५ च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले गटविकास अधिकारी;

(ग) "मुख्याधिकारी" म्हणजे महाराष्ट्र नगरपरिषदा/नगरपंचायती आणि औद्योगिक वसाहती अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यामधील कलम २ च्या खंड ५ च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले मुख्याधिकारी ;

(घ) "जिल्हाधिकारी" म्हणजे मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) कलम २ च्या खंड ४ च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले जिल्हाधिकारी ;

(च) "महानगरपालिका" म्हणजे, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई ५९) मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ (१८८८ चा मुंबई ३), किंवा नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ (१९५० चा सी.पी. आणि बेरर २) यामध्ये अंतर्भूत असलेली महानगरपालिका;

(छ) "उप आयुक्त" म्हणजे मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ (१९४९ चा मुंबई ५९) नियुक्त केलेले उप-आयुक्त ;

(ज) "ग्रामसभा" म्हणजे मुंबई ग्रामपंचायत (ग्रामसभा), नियम १९५९ (१९५९ चा मुंबई ३) यामध्ये अंतर्भूत असलेली ग्रामसभा ;

(झ) "निरीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क" म्हणजे मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) च्या कलम ५ नुसारच्या आदेशाद्वारे अधिकार प्रदान केलेले निरीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क ;

(य) " अनुज्ञप्ती " म्हणजे मुंबई दारूबंदी अधिनियम, १९४९ अन्वये देशी दारू किरकोळ विक्रीसाठी देण्यात येणारी नमुना " सीएल-३ ", परमिट रूमसाठी नमुना " एफएल-३ ", बिअरबारसाठी नमुना " ई ", विदेशी दारू किरकोळ विक्रीसाठी नमुना " एफएल-२ " अनुज्ञप्ती ;

(र) "नगरपरिषद" म्हणजे महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती आणि औद्योगिक वसाहती अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यामध्ये अंतर्भूत असलेली नगरपरिषद;

(ल) "ठराव" म्हणजे संबंधित गावातील ग्रामपंचायतीने किंवा ग्रामसभेने किंवा महिला संघटना किंवा सामाजिक संघटना यांनी पारित केलेला ठराव ;

(व) "सचिव" म्हणजे मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ (१९५८ चा मुंबई ३) च्या कलम ३ च्या खंड २० च्या व्याख्येनुसार अंतर्भूत असलेले पंचायतीचे सचिव ;

(श) "अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क" म्हणजे मुंबई दारूबंदी कायदा, १९४९ (१९४९ चा मुंबई २५) च्या कलम ५ नुसारच्या आदेशाद्वारे अधिकार प्रदान केलेले अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.

३. ग्रामसभेने मद्यविक्रीची दुकाने बंद करण्यासाठी केलेला ठराव.—(१) ग्रामसभेत किमान ५० टक्के एकूण मतदार किंवा एकूण महिला मतदार उपस्थित राहून साध्या बहुमताने विधिवत ठराव पारित केल्यास, सदर ठरावानुसार जिल्हाधिकारी यांनी अशी मद्यविक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करावी असा कोणताही ठराव हा मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ आणि त्याखालील तयार करण्यात आलेल्या नियमातील तरतुदीनुसार विधिवत झालेला असला पाहिजे. मतदारांनी त्याच गावाचे रहिवाशी असल्याबाबतच्या पडताळणीसाठी ग्रामसभेपूर्वी त्यांचे ओळखपत्र सादर करावे. ओळखपत्र नसल्यास, ग्रामपंचायतीच्या सचिवांचे त्या गावाचे मतदार असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर करावे. जे मतदार वरीलप्रमाणे ओळखपत्रे सादर करतील त्यांनाच ग्रामसभेत भाग घेता येईल.

(२) मतदारांची पडताळणी गटविकास अधिकारी त्या विभागाचे निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचेसह करतील. वरील दोन्ही अधिकारी व संबंधित अनुज्ञप्तीधारकाचे प्रतिनिधी यांचे उपस्थितीत ग्रामसभा संपन्न होईल. ग्रामसभेच्या प्रत्यक्ष कार्यवाहीची चित्रफित तयार करण्यात येईल. सदर चित्रफितीचा पुरावा म्हणून उपयोग करण्यात येईल.

(३) ग्रामसभेने अशा रीतीने ठराव पारित केल्यानंतर ग्रामसभेच्या ठरावाविरुद्ध ग्रामसभेने बंद करण्यात आलेली मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती पुन्हा चालू करण्याबाबत ठराव पारित केल्यास अशा प्रकारचा ठराव पारित केल्यापासून एक वर्षापर्यंत जिल्हाधिकारी यांच्याकडून विचारात घेण्यात येऊ नये. ग्रामसभा अनुज्ञप्ती बंद करण्यासंदर्भात ठराव पारित करू शकली नाही तर एक वर्षापर्यंत ग्रामसभेने अनुज्ञप्ती बंद करणेबाबत ठराव पारित करू नये.

४. जर नगरपरिषदा/महानगरपालिका क्षेत्रातील एखाद्या वॉडांतील २५ टक्केपेक्षा कमी नसलेल्या महिला मतदार किंवा एकूण मतदार यांनी संबंधित अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचेकडे लेखी निवेदन देऊन संबंधित वॉडांतील मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याची मागणी केल्यास ते अशा अर्जाची पडताळणी करतील. निवेदन अर्जावरील सहयांच्या सत्यतेविषयीची पडताळणी योग्य आढळल्यास, जिल्हाधिकारी, यथास्थिती, संबंधित मुख्याधिकारी/उप आयुक्त यांना सोबत जोडलेल्या मतदानपत्रिकेचा वापर करून निर्भयपणे व गुप्त पद्धतीने मतदान घेण्याचे निर्देश देतील. तदनंतर यथास्थिती, संबंधित मुख्याधिकारी/उप आयुक्त हे मतदानाचे ठिकाण, तारीख व वेळ याबाबतची पूर्वसूचना त्या वॉडांत किमान ७ दिवस आगोदर जाहीर करतील. सदर मतदानासाठी अद्ययावत (latest) मतदार यादी वापरण्यात येईल. यथास्थिती, मुख्याधिकारी/उप आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेला अनुक्रमे उप मुख्याधिकारी/सहायक आयुक्त यांच्यापेक्षा कमी दर्जाचा नसलेला अधिकारी यांच्या पर्यवेक्षणाखाली त्या वॉडांतील महिला मतदारांचे किंवा एकूण मतदारांचे गुप्त पद्धतीने मतदान घेण्याची प्रक्रिया पूर्ण करण्यात यावी. अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क यांचे निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्कच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जाचे नसलेले प्रतिनिधी तसेच मद्य अनुज्ञप्तीधारक अथवा प्रतिनिधी संबंधित मतदानाचे वेळी उपस्थित राहतील. जर संबंधित वॉडांतील एकूण मतदार किंवा महिला मतदारांच्या संख्येच्या किमान ५० टक्क्यांपेक्षा अधिक अनुक्रमे एकूण मतदार किंवा महिला मतदार यांनी मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याच्या बाजूने मतदान केल्यास त्या वॉडांतील संबंधित मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याचे आदेश जिल्हाधिकारी यांनी द्यावेत.

५. **प्राप्त झालेला ठराव किंवा निवेदनावरील कार्यवाही पूर्ण करण्यासाठीचा कालावधी.**— संबंधित जिल्हाधिकार्यांनी त्यांच्याकडे मद्य विक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याबाबत ठराव अथवा निवेदन प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यक ती अंतिम कार्यवाही ठराव किंवा निवेदन प्राप्त झाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत पूर्ण करतील. जर कोणत्याही कारणास्तव तीन महिन्यात अंतिम कार्यवाही पूर्ण करणे शक्य नसल्यास, जिल्हाधिकारी यांनी संपूर्ण समर्थनासह आयुक्त (राज्य उत्पादन शुल्क) यांना मुदतवाढीकरिता पूर्वमान्यता घेण्यासाठी प्रस्ताव सादर करावा.

६. **खंड ४ अंतर्गत मतदानाच्या जागेची निवड.**— यथास्थिती, मुख्याधिकारी/उप आयुक्त हे मतदानाच्या जागेची निवड करून जागा निश्चित करतील. परंतु, अशा जागेची निवड करताना नगरपरिषदा/महानगरपालिकेच्या निवडणुकीच्या मतदानासाठी ज्या तत्त्वावर मतदानाची जागा निवडली जाते, त्या तत्त्वावर जागेची निवड करावी.

७. **मतदानाची जागा, तारीख व वेळ जाहीर करणे.**—(१) त्याचप्रमाणे जर संबंधित नगरपरिषद/महानगरपालिका वॉर्डांतील मद्यविक्रीची अनुज्ञप्ती बंद करण्याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी गुप्त मतदान घेण्याचा निर्णय घेतला तर संबंधित नगरपरिषद/महानगरपालिका वॉर्डांतील मतदानाचे ठिकाण, तारीख व वेळ याबाबतची सूचना किमान ७ दिवस अगोदर संबंधित वॉर्ड कार्यालय आणि नगरपरिषद/महानगरपालिकेचे मुख्य कार्यालय येथील सूचना फलकावर लावण्यात यावी.

(२) गुप्त मतदानाची वेळ सकाळी ०८.०० ते दुपारी ०२.०० वाजेपर्यंत ठेवण्यात यावी.

८. **मतमोजणीचे ठिकाण, तारीख आणि वेळ जाहीर करणे.**—(१) यथास्थिती, मुख्याधिकारी/उप आयुक्त यांनी मतमोजणीचे ठिकाण, तारीख व वेळ याबाबतची पूर्वसूचना मतदानाच्या तारखेच्या किमान ७ दिवस अगोदर संबंधित वॉर्ड कार्यालय आणि नगरपरिषद/महानगरपालिकेचे मुख्य कार्यालय येथील सूचना फलकावर लावण्यात यावी.

(२) मतमोजणी ही मतदानाच्या दिवशी दुपारी ४.०० वाजता सुरू करण्यात यावी.

(३) नगरपरिषद/महानगरपालिका वॉर्डांतील मतमोजणीची प्रक्रीया ही मुख्याधिकारी/उप आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अनुक्रमे उप मुख्याधिकारी/सहायक आयुक्त यांच्यापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या अधिका-याच्या पर्यवेक्षणाखाली पूर्ण करण्यात यावी.

(४) मुख्याधिकारी/उप आयुक्त यांनी मतमोजणीचा निकाल मतमोजणीनंतर तत्काळ जाहीर करावा व जिल्हाधिकारी यांना तसा अहवाल त्वरित सादर करावा.

९. **गुप्त मतदानासाठी मतपत्रिकेचा नमुना,—**

(१) गावाचे नाव/(महानगरपालिका/नगरपरिषद असल्यास, वॉर्डाचे नाव)

(२) सीएल-३/एफएल-२/एफएल-३/नमुना “ई”
अनुज्ञप्तीधारकाचे नाव/अनुज्ञप्तीवरील फर्मचे नाव

(३) मतदानाची तारीख व वेळ

मद्यविक्री अनुज्ञप्ती चालू ठेवावी

मद्यविक्री अनुज्ञप्ती बंद करावी.

मतदान अधिका-याची सही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

गौ. जो. रसाळ,
शासनाचे उप सचिव.

HOME DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 25th March, 2008

Order

BOMBAY PROHIBITION ACT, 1949.

No. MIS-1108/CR-7/EXC-3.—In exercise of the powers conferred by sub-section (1) read with sub-section (2) of section 139 of the Bombay Prohibition Act, 1949 (Bom. XXV of 1949) and all other process enabling it in this behalf and in supersession of the Government Order, Home Department, No. LAQ. 1094/108890/(Assu-235).EXC-3, dated the 30th June 2003, the Government of Maharashtra is hereby pleased to make the following Order, namely :—

1. *Short title.*—This order may be called the Bombay Prohibition (Closure of licence on Resolution by *Gram Sabha* or representation by Voters in the Ward of Municipal Council/Corporation) Order, 2008.

2. *Definitions.*—In this Order, unless the context requires otherwise, —

(a) "Act" means the Bombay Prohibition Act, 1949 (Bom. XXV of 1949);

(b) "Block Development Officer" means a Block Development Officer as defined under clause (5) of section 2 of the Maharashtra Zilla Parishads and Panchayat Samitis Act, 1961 (Mah. V of 1962);

(c) "Chief Officer" means a Chief Officer as defined under clause (5) of section 2 of the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats*, and Industrial Townships Act, 1965 (Mah. XL of 1965);

(d) "Collector" means Collector as defined under clause (4) of section 2 of the Bombay Prohibition Act, 1949 (Bom. XXV of 1949);

(e) "Corporation" means a Corporation under the Bombay Provincial Municipal Corporation Act, 1949 (Bom. LIX of 1949), the Bombay Municipal Corporation Act (Bom. III of 1888), or the City of Nagpur Corporation Act, 1949 (C.P. and Berar II of 1959);

(f) "Deputy Commissioner" means a Deputy Commissioner as appointed under Bombay Provincial Municipal Corporation Act, 1949 (Bom. LIX of 1949);

(g) "*Gram Sabha*" means the *Gram Sabha* under the Bombay Village Panchayats Act, 1958 (Bom. III of 1959);

(h) "Inspector of State Excise" means an Inspector of State Excise as authorised by notification under section 5 of the Bombay Prohibition Act, 1949 (Bom. XXV of 1949);

(i) "Licence" means a licence for the retail sale of country liquor in Form CL-III, permit room in Form FL-III, beer bar in Form E, retail sale of foreign liquor in Form FL-II granted under the Act;

(j) "Municipal Council" means a Municipal Council under the Maharashtra Municipal Councils, *Nagar Panchayats and Industrial Townships Act, 1965* (Mah. XL of 1965);

(k) "Resolution" means a Resolution passed by the *Gram Sabha* in the concerned village;

(l) "Secretary" means Secretary of a Panchayat as defined under clause (20) of section 3 of the Bombay Village Panchayats Act, 1958 (Bom. III of 1959);

(m) "Superintendent of State Excise" means a Superintendent of State Excise as authorised by notification under section 5 of the Bombay Prohibition Act, 1949 (Bom. XXV of 1949).

3. *Resolution by Gram Sabha for closing down liquor shop.*-(1) The Collector shall closed down such liquor shop if not less than fifty per cent. of the total voters or women voters present in the *Gram Sabha* pass the resolution by a simple majority for closing down the liquor shop. Any such resolution shall be passed in accordance with the Bombay Village Panchayats Act, 1958 (Bom. III of 1959) and rules made thereunder. The voters shall produce their photo identity before the *Gram Sabha* for verification as the voter is resident of the same village. If photo identity is not produced, under such circumstances the Secretary of Panchayat shall certify regarding the *bonafide* of voters. The voters, those produce such proofs, shall be allowed to participate in *Gram Sabha*.

(2) The verification of voters shall be done by the Block Development Officer alongwith the Inspector of State Excise of the area. The *Gram Sabha* shall be held in the presence of these two officers and representative of the liquor licence holder. There shall be video shooting of such *Gram Sabha* and said shooting shall be used as an evidence.

(3) The Collector shall not take into consideration the resolution passed by the *Gram Sabha* for reopening of shop at least one year from the date of passing resolution for closure of shop. If the *Gram Sabha* fails to pass the resolution for closure of liquor shop then at least one year, *Gram Sabha* shall not pass any such resolution for closure of shop.

4 If, not less than twenty-five per cent. of the women voters or total voters in any ward of Municipal Council or Corporation give a representation in writing to the concerned Superintendent of State Excise and demand to close down the liquor shop in the area of the ward, such application shall be verified by the Superintendent of State Excise. After verification of truth's of signature on the representation and if found correct then the Collector shall direct the concerned Chief Officer/Deputy Commissioner, as the case may be, to take secret poll fearlessly by utilizing a specimen ballot paper appended herewith. Thereafter, the Chief Officer/Deputy Commissioner, as the case may be, shall declare place, date and time of election at least seven days in advance. The latest list of voters shall be used for such election. The election process of voters of that ward shall be completed by secret ballot under the supervision of Chief Officer/Deputy Commissioner or an Officer not below rank of Deputy Chief Officer or Assistant Commissioner, respectively, authorised by the Chief Officer or Deputy Commissioner, as the case may be. The representative of Superintendent not below the rank of Inspector of State Excise and the liquor licensee shall be allowed to remain present during the poll. If in such election more than fifty per cent. of the women voters or total voters of that ward vote for closing down the liquor shop, the Collector shall pass an order for closing down such liquor shop.

5. *Time for completion of action on resolution under clause (3) or representation under clause (4) received.* — After receiving the resolution by Gram Sabha under clause (3) or representation from ward of Municipal Council or Corporation under clause (4) above for closing down the liquor shop, the Collector shall complete the necessary final action within three months from the date of receipt of such resolution or representation. If for any reason action is not completed within a period of three months, the Collector shall obtained prior permission from the Commissioner of Prohibition and Excise as appointed under the Bombay Prohibition Act, 1949, for extending the period.

6. *Selection of place of voting under clause (4).*—The Chief Officer/Deputy Commissioner as the case may be, shall select and fix the place of voting on the norms on which the place for voting for elections of Municipal Council/Municipal Corporation is to be selected.

7. *Declaration of the place, date and time of poll.*—(1) If the Collector has decided to take secret poll to close down the liquor shop in any ward of Municipal Council or Corporation, the place, date and time of the poll shall be published on the notice board of the ward office and the Head Office of concerned Municipal Council or Municipal Corporation at least seven days in advance of the date of election.

(2) The voting time shall be from 8.00 a.m. to 2.00 p.m.

8. *Declaration of the place, date and time of counting.*—(1) The Chief Officer/Deputy Commissioner, as the case may be, shall publish the place, date and time of counting on the notice board of the ward office concerned, and also Head Office of the Municipal Council or Municipal Corporation concerned, at least seven days in advance of the date of election.

(2) Counting shall be started at 4.00 p.m. on the date of election.

(3) Counting process shall be completed under the supervision of the Chief Officer/Deputy Commissioner or an officer not below the rank of Deputy Chief Officer / Assistant Commissioner respectively authorised by the Chief Officer or Deputy Commissioner, as the case may be.

(4) The Chief Officer / Deputy Commissioner, as the case may be, shall declare the result after completion of the counting of votes and shall submit the report to the Collector immediately.

9. *Specimen of Ballot Paper.*—

(1) Name of the Ward in case of Municipal Corporation / Municipal Council.

Name of the CL-III / FL-II / FL-III.

(2) Form-E Licensee/Name of Firm.

(3) Date and Time of Voting.

Licence to be continue.

Licence not to be continue.

Signature of the Polling Officer,

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

G. J. RASAL,

Deputy Secretary to Government.